

יבוא, יצוא ומה שביניהם סקירות וחידושים בענייני חוק ומשפט

עו"ד גיל נדל, ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים

בית המשפט הורה לרשות המיסים להמיר כתב אישום בתשלום כופר

עו"ד גיל נדל, עו"ד דייב זיתון, חן בן חיון

רקע

ישראלים רבים מוצאים את עצמם תחת חקירה פלילית מצד רשויות המס, בגין חשד לביצוע עבירות מס כאלו ואחרות. החוק מאפשר במקרים מיוחדים, להמיר את החשדות ואת האשמות בתשלום קנס, הנקרא כופר כסף. כלומר, במקרים מסוימים בהם בוצעה עבירת מס, ניתן להימנע מניהול ההליך הפלילי, ובמקום זאת להגיע למצב בו הנחקר משלם כופר כספי, מה שיביא לידי סגירת התיק הפלילי נגדו.

עובדות המקרה

עובדת חנות הדיוטי פרי "גיימס ריצ'רדסון", הנמצאת בשטח נמל אשדוד, אפשרה למנהל הרציף בנמל להיכנס לחנות ולמחסן אף על פי שאיננו רשאי לכך, והעבירה לו בכמה הזדמנויות מוצרי בישום וטיפוח, ללא אריזה וללא אישור מנהל החנות. לאחר בדיקה, בעקבות חשש שהתעורר, נמצאו ברשותו של מנהל הרציף מוצרים שלא שולמו בגינם מיסי היבוא שעומדים על סך של 4,808 ₪.

כמו כן, העובדת עצמה נתפסה בהברחת מוצרים שלא שולמו בגינם מיסי היבוא שעומדים על סך של 3,188.27 ₪.

בעקבות מעשיהם היו צפויים השניים בפני הגשת כתבי אישום.

השניים הגישו בקשה לרשות המיסים, למסירת מסמכים שונים, הנוגעים למדיניות האכיפה וההעמדה לדין של נאשמים בעבירות מסוג זה. לאחר שנמסרו להם המסמכים המבוקשים, טענו השניים כי יש לבטל את כתב האישום נגדם, שמהווה אכיפה בררנית פסולה. לטענתם, לאחר עיון בהחלטות הכופר שנמסרו להם, נראה כי במקרים חמורים יותר משלהם, הוחלט על תשלום כופר וסגירת ההליך הפלילי בדרך זו.

לאחר שרשות המיסים בחנה את בקשתם, החליטה לגבי העובדת, כי היא תעכב את ההליכים בעניינה בכפוף לתשלום כופר, ולעומת זאת, לגבי מנהל הרציף החליטה, כי אין מקום לעכב את ההליכים, ובהתאם לכך, פנה הוא לבית המשפט.

טענות הצדדים

לטענת מנהל הרציף המדינה נקטה כלפיו במדיניות מפלה, כיוון שלא נענתה לבקשתו להמרת אישומו בכופר. לטענתו, קיימת שורה ארוכה של מקרים, שחלקם חמורים יותר, שבהם הוחלט להטיל תשלום כופר במקום האישומים, וכי ההחלטה להמיר את האישום בתשלום כופר בעניינה של העובדת, רק מחזק את הפגיעה בשוויון.

לטענת רשות המיסים מנהל הרציף הינו עובד נמל בכיר, אשר יש לו חובת נאמנות מיוחדת בשל נגישותו לאזורים רגישים המצויים בשטח הנמל. יחד עם זאת, רשות המיסים אישרה כי במקרים דומים הוחלט שלא להגיש כתב אישום נגד חשודים אחרים, בנימוק כי במקרים האלה חלקם היה קטן יחסית מבחינת מעורבותם באירוע. עוד נטען כי המקרה של העובדת הינו שונה מהמקרה של מנהל הרציף, בכך שהיא זו שנגררה אחריו, וכי בעקבות הפרשה היא פוטרה מעבודתה, כך נטען כי בין השניים היו "יחסים מיוחדים", וכי מנהל הרציף היה "בעל השפעה" על העובדת.

דיון משפטי

לגבי סמכותה של רשות המיסים להטיל כופר במקום הגשת כתב אישום, דן בעבר בית המשפט העליון בפרשת התנועה לחופש המידע. בפרשה זו, עמד בית המשפט על היתרונות והחסרונות הכלולים בסמכות להטיל כופר, ובחשיבות של חשיפת המידע הקיים בעניין זה, על מנת להביא לשוויון בין חשודים ונאשמים. הקביעות שבפסק הדין ביחס לחובת הרשות לנהוג בשוויון, חלות בעוצמה רבה ביחס להחלטה לדחות בקשה של נאשם להטיל עליו כופר במקום ההליך הפלילי.

בענייננו, בית המשפט קבע, כי בלא מעט מקרים, הוחלט לסיים הליכי חקירה בעניין הברחת טובין על-ידי עובדים המועסקים בנמל, בתשלום כופר. נוסף על כך ציין, כי בחלק לא מבוטל של המקרים סכומי המס שהושמטו עולים על סכומי המס שבהם הואשם מנהל הרציף.

אין מחלוקת, כי החובה לנהוג בשוויון חלה קודם כל כלפי מי שנאשמים באותה פרשה, ובתנאי שהתשתית העובדתית בעניינם זהה, ובתנאי שאין שוני מהותי אחר המצדיק אבחנה ביניהם. תוצאת החלטותיה השונות של הרשות, מראות כי המדינה נהגה כלפי מנהל הרציף באפליה ביחס לעובדת, וביחס לעובדי ציבור אחרים אשר מועסקים בנמל.

מבחינת רשות המיסים, השיקולים בעד הטלת כופר הם: קלות העבירה; מידת מעורבותו של העבריין בביצוע העבירה; מצב אישי של הנאשם; העניין הציבורי בהבאת העבירה לדין; הסרת המעשה ו/או המחדל העבריין בדרך של תשלום המס, תיקוני דוחות וכדומה.

בין השיקולים נגד הטלת כופר נמנים השיקולים: הרשעות קודמות; חומרת העבירה; עבירה של מייצג במסגרת תפקידו כמייצג; גורם ההרתעה בענפים מסוימים; עבירה בתחום שיש בו חובת אמון או נאמנות; בוצעה עבירה פלילית נוספת בנוסף לעבירה בתחום המס; הוצע לעבריין לשלם כופר כסף בעבר והוא סירב לשלמו.

הכרעה

בית המשפט קבע, כי מנהל הרציף עומד ברוב הקריטריונים המצדיקים את המרת האישום בתשלום כופר, ויש לקבל את טענתו בדבר קיומה של אכיפה בררנית.

ת"פ 10285-06-17 בית המכס אשדוד נ' גנלין ואח'

* * *

הסקירה לעיל הינה בבחינת תמצית. המידע הכלול בה נמסר למטרות אינפורמטיביות בלבד ואין במידע כדי להוות ייעוץ משפטי. לקבלת פרטים נוספים, אנא פנו לעו"ד גיל נדל - ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי, וסגן ראש מחלקת מיסים. בדוא"ל Gill.Nadel@goldfarb.com ו/או בטלפון 03-6089979.